

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอุลอิควาน
THE PRIORITY NEEDS IN DEVELOPING FACILITATING SKILLS OF TEACHERS
IN YAMEE-UL-EKWAN SCHOOL

Received : 28 May 2025

Revised : 18 June 2025

Accepted : 20 June 2025

พฤติยา เชื้อผู้ดี¹

Preuttiya Chauphudee

พงษ์ลิขิต เพชรผล²

Ponglikit Petpon

บทคัดย่อ

ทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ มีความสำคัญอย่างยิ่งกับครูในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเทคโนโลยีมีผลต่อการศึกษาอย่างมาก การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลาทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเรียนรู้ในโลกแห่งความรู้อันไม่มีที่สิ้นสุด งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอุลอิควาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนจำนวน 1 คน และครูจำนวน 17 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การเก็บข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอุลอิควาน แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ช่วงความสนใจของผู้เรียนลดลง 2) ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน 4) ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครู และโรงเรียน

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Master of Education Program in Educational Management, Faculty of Education Chulalongkorn University, Thailand

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Advisor, Dr., Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: 6680100627@student.chula.ac.th

2. ทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด มี 3 ทักษะ ได้แก่ 1) การสื่อสาร 2) การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และ 3) การสร้างสรรค์ รองลงมา คือ การวางแผน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ ที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การสังเกต

คำสำคัญ: ทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้, การพัฒนาครู, โรงเรียนญามีอุลอิควาน

Abstract

In the 21st century, where student-centered learning and technology play a significant role in education, facilitating skills have become crucial for teachers. With the increasing accessibility of information, learners can now explore and acquire knowledge independently at any time. As a result, teachers are required to shift their roles from traditional instructors to facilitators of learning in an ever-expanding world of knowledge. This qualitative research aimed to examine the problems and priority needs in developing facilitating skills of teachers in Yamee-ul-ekwan school. The sample group consisted of one school principal and 17 teachers, selected through purposive sampling. The research instrument was a semi-structured interview, with data collected through in-depth interviews and analyzed using content analysis, frequency, and percentage.

The research findings were as follows:

1. The problems in developing facilitating skills among teachers were categorized into four areas: (1) reduced student attention span, (2) decreased learning ability, (3) students' readiness to learn, and (4) teachers' and school's readiness to manage learning.

2. The most needed facilitating skills were: (1) communication, (2) collaboration, and (3) creativity. followed by planning and learner-centered learning. The least mentioned skill was observation.

Keywords: facilitating skills, teacher development, Yamee-ul-ekwan school

บทนำ

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างมากในทุกมิติของชีวิต โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน จากเดิมที่กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูไทยเน้นการท่องจำและการถ่ายทอดองค์ความรู้ในลักษณะเชิงศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งมีความเหมาะสมในบริบทของยุคนั้น ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มเติมสื่อการสอน เทคนิค และแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ทั้งนี้ การท่องจำยังคงมีความสำคัญในฐานะรากฐานของการเรียนรู้ แต่จำเป็นต้องต่อยอดสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ครูจึงไม่ใช่ผู้รู้ของผู้เรียนอีกต่อไป แต่ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอน (teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิวัฒนาการความรู้ในโลกแห่งความรู้อันไม่มีที่สิ้นสุด (พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์, 2560) เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์ที่ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียนในห้องเรียน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กล่าวถึงการเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ ที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้” ไม่ใช่แค่ครูผู้สอน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ดังนั้น การพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้มีทักษะการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากในการปรับตัว และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ครูที่ตั้งใจที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตจะสามารถทำการปรับตัว และปรับเปลี่ยนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ต้องอาศัยความพยายาม และการเตรียมตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้สามารถทำได้ (Erickson et al., 2021)

จากความสำคัญของการพัฒนาครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ส่งผลทำให้โรงเรียนต่างตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้กำหนดให้การพัฒนาครู เป็นหนึ่งในพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน ดังที่เห็นได้จาก พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนญามีอัลอิควาน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาให้ครู และบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษา (โรงเรียนญามีอัลอิควาน, 2566) ยิ่งไปกว่านั้น ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญต่อการศึกษารเรียนรู้มากที่สุด การศึกษาในอิสลามถือเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน โดยเฉพาะอย่าง

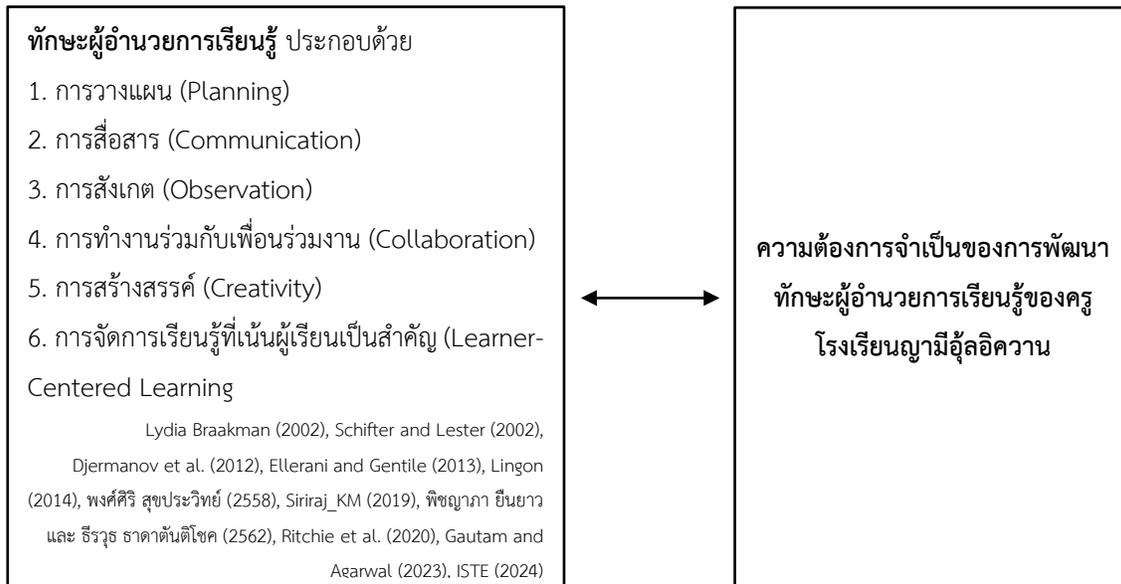
ยิ่งความรู้ที่เกี่ยวกับศาสนา และการรู้จักพระเจ้า ดังที่ท่านศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม : ช.ล.) ได้กล่าวว่า “การแสวงหาวิชาความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน” (อิบนุมะฮฺดี มิฟตาฮ์อัลอุลุม, 2015)

อย่างไรก็ตาม ผลการนิเทศครูผู้สอนพบว่า ครูส่วนหนึ่งยังจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Active Learning) ได้น้อย และครูบางส่วนยังมีปัญหาเรื่องของการคุมชั้นเรียน อีกทั้งมีทักษะการเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครู บางส่วนยังปฏิบัติได้ไม่ถึงค่าเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนญามีอัลลอฮิควาน, 2566) และยังไม่เคยพัฒนาครูในด้านทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้มาก่อน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมความพร้อมของครูในการสอนให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังมีจุดที่ควรพัฒนาในรายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาครูยังมีระบบที่ไม่ชัดเจน (โรงเรียนญามีอัลลอฮิควาน, 2566) ดังนั้น ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ และฝ่ายวิชาการจึงต้องช่วยกันพัฒนาบุคลากร ให้มีความสามารถตรงตามวิสัยทัศน์ และนโยบายของโรงเรียน โดยสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาในด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และทำวิจัยในชั้นเรียน แต่ยังไม่เคยรับการพัฒนาด้วยวิธีการโค้ช (Coaching) และการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) ในเรื่องของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หากพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะการเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ได้แล้ว จะสามารถพัฒนาวิชาการในโรงเรียนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นได้ และจะช่วยให้ครูมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย และสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และสนุกสนาน สำหรับผู้เรียนตามวิถีอิสลามอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอัลลอฮิควาน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลนำไปพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอัลลอฮิควานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอัลลอฮิควาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยความสะดวก และครูโรงเรียนญามิอุลลอิกวาน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนจำนวน 1 คน และครูจำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผ่านการตรวจสอบเครื่องมือด้วยการหาค่า Item Objective Congruence (IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตัดสินความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ จากผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และ เนื้อหา พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ดังนั้น สรุปได้ว่าแบบสอบถามฉบับนี้มี ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนภูมามี้อุฬาคความด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

	สถานภาพทั่วไป	ผู้บริหาร		ครู		รวม (N = 18)	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	1) ชาย	-		7		7	39.00
	2) หญิง	1		10		11	61.00
	รวม	1		17		18	100.00
อายุ	1) ไม่เกิน 30 ปี	-		3		3	16.67
	2) 31 – 40 ปี	-		5		5	27.78
	3) 41 – 50 ปี	-		7		7	38.89
	4) 51 – 60 ปี	1		2		3	16.67
	รวม	1		17		18	100.00
วุฒิการศึกษา สูงสุด	1) ปริญญาตรี	-		11		11	61.11
	2) ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู)	-		2		2	11.11
	3) ปริญญาโท	1		3		4	22.22
	4) ปริญญาเอก	-		-		-	0.00
	5) อื่น ๆ	-		1		1	5.56
รวม	1		17		18	100.00	
ประสบการณ์ ทำงานด้าน การศึกษา	1) ไม่เกิน 2 ปี	-		-		-	0.00
	2) 3 – 9 ปี	-		7		7	38.89
	3) 10 ปีขึ้นไป	1		10		11	61.11
	รวม	1		17		18	100.00

	สถานภาพทั่วไป	ผู้บริหาร	ครู	รวม (N = 18)	
		จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์	1) ไม่เกิน 2 ปี	-	-	-	0.00
ทำงานใน	2) 3 – 9 ปี	-	7	7	38.89
โรงเรียนญา	3) 10 ปีขึ้นไป	1	10	11	61.11
มีวุฒิอติความ	รวม	1	17	18	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด และเป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00

อายุของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และสำเร็จการศึกษาระดับอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56

ประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานด้านศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาประสบการณ์ 3 – 9 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89

ประสบการณ์ทำงานในโรงเรียนญาอติความของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาประสบการณ์ 3 – 9 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89

2. สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญาอติความ

2.1 สภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญาอติความ

ตารางที่ 2 สภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอัลลอความ

สภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	ความถี่
ช่วงความสนใจของผู้เรียนลดลง	ครู Q, L, C, D, F, H, J, K, M, P	10
ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง	ครู O, I, E, N	4
ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน	ครู B, G	2
ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูและโรงเรียน	ครู A, และผอ. A	2

ประเด็นที่ 1 ช่วงความสนใจของผู้เรียนลดลง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่พบเจอส่วนใหญ่มาจากความถดถอยทางการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนมีสมาธิในการเรียนสั้นลง และไม่มีความพร้อมในการเรียน เป็นผลมาจากการเสพสื่อโซเชียลมากเกินไปจนเกินไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) นักเรียนมีสมาธิสั้นมากขึ้น และนักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิม สาเหตุมาจากโซเชียล และการลอกเลียนแบบอย่างผิด ๆ 2) นักเรียนขาดความตั้งใจในการเรียน สาเหตุจากน่าจะมาจากเทคโนโลยี 3) ความสนใจของตัวนักเรียนกับการเรียน ครูอาจจะเตรียมการมาดี แต่พอมาเจอความไม่พร้อมของผู้เรียนก็จะเกิดเป็นปัญหา กับครู 4) การเรียนรู้ของนักเรียน มีการเรียนรู้ที่ถดถอยพอสมควร อาจจะเป็นเพราะว่าโควิดส่วนหนึ่ง แต่ก็ไม่ใช่ปัจจัยหลัก สมาธิในการเรียนสั้นลงกว่าสมัยก่อน ความกระตือรือร้นของเด็กลดลง ครูก็ต้องปรับตัวในเรื่องการสอนพอสมควร 5) ขาดสมาธิในการเรียน สาเหตุมาจากความไม่มีความพร้อมกับการเรียนรู้ในบางวิชา เช่นวิชาในตอนเช้า นักเรียนอาจจะนอน และหิว พบบ่อยว่านักเรียนไม่ค่อยรับประทานอาหารเช้า เนื่องจากนอนดึก และอาจจะตื่นมาไม่ทันกินข้าวเช้า 6) พฤติกรรมของนักเรียนบางคนที่ยังขาดความพร้อมในการเรียน เช่น การลืมนำหนังสือแบบฝึกหัด หรือสมุดมาโรงเรียน อาจมีสาเหตุจากการใช้เทคโนโลยีหรือโซเชียลมีเดียในช่วงกลางคืน ส่งผลให้พักผ่อนไม่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลต่อสมาธิและความตั้งใจในห้องเรียน 7) นักเรียนบางคนยังอยู่ในช่วงของการค้นหาเป้าหมายในการเรียนรู้ และอาจยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนในเชิงลึก จึงมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นเพียงการเรียนเพื่อให้ผ่านในแต่ละระดับ 8) ปัญหา ที่พบเจอ ก็คือปัญหาในเรื่องของการเรียนรู้ของเด็ก ที่บอกว่าระยะเวลาที่เขาสนใจ เริ่มสั้นลงแล้วก็การเรียนรู้ก็ถดถอยลง แล้วก็สาเหตุคิดว่า มาจากเด็กเริ่มสนใจกับโซเชียล แล้วก็ทำให้การเรียนรู้มันอยู่ในช่วงสั้นๆ เท่านั้น เหมือนกับว่าโซเชียลเข้ามา มีบทบาทเยอะมากขึ้น เลยทำให้เด็กไปมีเวลากับสิ่งพวกนั้นซะส่วนใหญ่ แล้วก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านวิชาการลดน้อยลง 9) นักเรียนบางคนยังอยู่ในช่วงของการค้นหาความหมายและเป้าหมายของการเรียนรู้ ซึ่งอาจทำให้ยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาในชีวิตประจำวัน และเลือกใช้เวลาในแบบที่ตนเองรู้สึกผ่อนคลาย 10) นักเรียนบางคนยังมีสมาธิในการเรียนที่ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งอาจเกิดจากความรู้สึกไม่สนุกหรือไม่ทำทากับเนื้อหาการเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อมในห้องเรียนหรือปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นที่อาจส่งผลต่อความตั้งใจ

ประเด็นที่ 2 ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ลดลง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) นักเรียนส่วนหนึ่งอ่านภาษาอังกฤษไม่ออก เนื่องจากนักเรียนไม่ชอบค้นคว้าหาคำศัพท์ 2) การอ่านจับใจความสำคัญ และการอ่านตีความ สาเหตุมาจากมีการอ่านน้อยลง 3) นักเรียนบางคนยังไม่สามารถส่งงานได้ครบถ้วน อาจเนื่องจากยังไม่เข้าใจเนื้อหาบางส่วนอย่างถ่องแท้ ทำให้ขาดความมั่นใจในการทำงานด้วยตนเอง จึงมีแนวโน้มพึ่งพาเพื่อนในการเรียนรู้ 4) ในรายวิชาเทคโนโลยี ซึ่งเน้นการแก้ปัญหาและการทำงานอย่างเป็นระบบ พบว่านักเรียนบางคนยังอยู่ในช่วงของการพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการแยกแยะข้อมูลอย่างมีระบบ โดยส่วนใหญ่มักมองปัญหาในภาพรวมอย่างง่าย ยังไม่ค่อยได้ฝึกการวิเคราะห์หรือลำดับขั้นตอนของปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ประเด็นที่ 3 ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ความพร้อมทางด้านร่างกายและทางด้านการเงินของผู้เรียน และการเตรียมอุปกรณ์การเรียนเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ถ้าเป็นเรื่องการเรียนการสอนก็จะเป็นเรื่องของความเข้าใจของตัวนักเรียน ถ้าเป็นเรื่องกีฬาก็มีบางคนทำไม่ได้บางคนก็ทำไม่ได้ นักเรียนมีศักยภาพไม่เหมือนกัน ร่างกายที่แตกต่างกัน เช่น โรคประจำตัว ซึ่งทำให้นักเรียนไม่สามารถทำได้ตรงตามที่ครูวางแผนไว้ ก็ต้องมีการลดลงไปสำหรับคนที่มึโรคประจำตัว 2) การเตรียมความพร้อมของนักเรียน เช่น อุปกรณ์การเรียน นำมาไม่ครบ เพราะเนื่องจากเป็นวิชาศิลปะ สาเหตุมาจากหลายปัจจัย ปัจจัยอย่างหนึ่งคือการให้ความร่วมมือกันน้อยก็เรื่องหนึ่ง หรืออาจจะหาซื้อยากบางอย่าง วัสดุอุปกรณ์ศิลปะบางอย่างมีราคาค่อนข้างแพง ใช้เงินเยอะ

ประเด็นที่ 4 ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูและโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สภาพแวดล้อม บรรยากาศ ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูและบริการของโรงเรียน เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) จากการสังเกต ดูแล้วว่าครูของเรายังขาดการทำงานที่สอนโดยใช้สื่อนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านการสอนและยังสอนตามบทเรียน ไม่ค่อยมีการนำปัญหาในปัจจุบัน หรือสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน อาจจะเพราะในเรื่องความพร้อมอุปกรณ์ของทางโรงเรียนด้วย 2) วิชาศิลปะปัญหาที่เจอคือสภาพแวดล้อม อากาศร้อน การจัดการในการเล่นกีฬา

2.2 ความต้องการในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของโรงเรียนญามีอุลลิควาน

สำหรับความต้องการจำเป็นของทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ ผู้วิจัยถามปลายเปิด ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการตอบคำถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูล มาจัดกลุ่มของคำตอบตามทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ ตามที่ได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้แล้ว ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูล 1 ท่าน อาจจะตอบครอบคลุมทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้มากกว่า 1 ทักษะ

ตามข้อคำถามนี้ ท่านคิดว่าทักษะด้านใดต่อไปนี่ 1) การวางแผน 2) การสื่อสาร 3) การสังเกต 4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น 5) การสร้างสรรค์ 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับยุคสมัยที่เต็มไปด้วยการเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา รวมทั้งให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจที่สั้นลงของผู้เรียนในปัจจุบัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้

ความต้องการจำเป็นของทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล	ความถี่
การวางแผน	ครู Q, L, K, J, E, A, B, P, H, N, C	11
การสื่อสาร	ครู Q, L, K, J, A, B, P, H, N, C, D, ผอ. A	12
การสังเกต	ครู Q, L, K, J, A, G, H, N, C	9
การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน	ครู I, Q, L, K, J, A, B, F, M, H, N, C	12
การสร้างสรรค์	ครู I, Q, L, K, J, E, A, B, H, N, C, ผอ. A	12
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ครู Q, L, O, K, J, A, M, H, N, C, ผอ. A	11

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงมากที่สุด คือ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และการสร้างสรรค์ โดยมีผู้กล่าวถึง 12 คน จาก 18 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพระหว่างครูและนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ครูต้องให้คำปรึกษา แนะนำ 2) เป็นลักษณะของการพูดคุยโต้ตอบที่ไม่ใช่กลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มเล็กที่พยายามชูปัญหามาแล้วเราก็ตอบ หรือบางทีเราก้เสนอปัญหาให้เขาให้ช่วยกันคิดช่วยกันตอบ 3) ถาม - ตอบคำถามกับครูและเพื่อนในห้องเรียน 4) มีการแลกเปลี่ยนความคิดกับนักเรียน 5) ตั้งคำถาม - ตอบด้วยตนเอง 6) การตั้งคำถาม ให้นักเรียนค้นหาคำตอบ 7) ถามตอบหรือวิเคราะห์ปัญหา 8) ครูต้องคอยแนะนำได้ดี 9) คำสอน คำเตือนการยกตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนคิดตาม 10) โดยที่ครูเป็นโค้ชเป็นคนแนะนำให้กับนักเรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ประเด็นที่ 2 การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน เพราะครูต้องสนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่ม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมของนักเรียน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) ในห้องเรียนจะเน้นการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น มีวินัย และเต็มไปด้วยน้ำใจต่อกัน ครูจะคอยฝึกฝนและปลุกฝังให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันและกัน จนกลายเป็นนิสัยที่ติดาม สร้างสังคมการเรียนรู้ที่เกื้อกูลและเปี่ยมด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน 2) เพื่อนช่วยเพื่อนในการเรียน และเสริมเรื่องคุณธรรมในการเคารพสิทธิผู้อื่น การไม่เหยียดหยามกัน 3) เรียนรู้เป็นกลุ่ม ทำงานเป็นกลุ่ม 4) หากิจกรรมกลุ่มให้ทำบ่อยๆ โดยคณะ นร. ตามความสามารถอยู่ร่วมกัน สอนในเรื่องที่ดีๆ ให้อึดหลักศาสนา ไม่แก๊งเพื่อน บรรยากาศจะน่าอยู่ 5) อยากรให้ช่วยเหลือกัน มีความเอื้ออารีต่อกัน เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันโดยผ่านการช่วยกันทำงาน 6) มีการใช้หลักการศาสนา และละลายพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ที่ระหว่งเพื่อนในห้อง เพราะมีผลต่อการเรียน 7) ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ปลุกฝังในเรื่องหน้าที่และการอยู่ร่วมกันในสังคม

ประเด็นที่ 3 การสร้างสรรค์ เนื่องด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการปลุกฝังคุณธรรมอย่างเหมาะสม ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1) อยากรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบันทึกภาพในการฝึกฝน และนำภาพมาสะท้อนคิดในคาบถัดไป เพื่อให้ความคิดเห็นว่าควรปรับปรุง แก้ไขตรงไหนไหม มีอะไรที่ดีแล้ว เมื่อนักเรียนเห็นภาพก็จะช่วยการเรียนรู้ให้ดีขึ้น และบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น ๆ พร้อมให้คำสอนตามหลักศาสนา 2) อยากรเอาเทคโนโลยีที่เด็กมี มาเป็นองค์ประกอบในการเรียนรู้ แต่สิ่งสำคัญคือให้เด็กรู้ข้อดี ข้อเสียของมัน และใช้อย่างมีวิจารณญาณ เช่น แอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีความรู้ ครูจะเป็นผู้แนะนำสิ่งที่ดี ๆ ให้ และอยากรให้นักเรียนเลือกใช้ให้ดี ก็จะได้ทั้งความรู้พร้อมความสนุก 3) มีการพัฒนาการเปิดคลิปใหม่ ๆ ให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ไม่ใช่วิดีโอเดิม ๆ เพราะนักเรียนจะไม่สนใจ 4) เนื่องจากเด็กสมัยนี้สมาธิสั้น จึงใช้การสอนอธิบาย บรรยายผ่านหน้าจอให้ 5) นำเสนอโดยการย่อยบทเรียนให้สั้นลง และใช้เวลาในการอธิบายไม่เกิน 15 นาที 6) การออกแบบต่าง ๆ ด้วย AI มาเป็นต้นแบบ เช่น การออกแบบตัวอักษร การวาดภาพ 7) เอาเทคโนโลยีมาเสริมในบทเรียน และบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น ๆ และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้สอดคล้องกับบทเรียน 8) การนำสื่อและเกมเพื่อกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียน และนำความรู้ที่ถ่องถื่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอน 9) การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และเด็กสามารถค้นหาความรู้จากเทคโนโลยีด้วยตนเองได้ แต่เด็กสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลได้หรือไม่ เพราะข้อมูลมีเยอะมาก และนักเรียนจะวิเคราะห์อย่างไร โดยที่ครูมีการตรวจงาน ไม่ใช่แค่การถือปวง และมีการตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนตอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ถ้าตอบได้ ก็ถือว่านักเรียนเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ 10) เอาเนื้อหาวิชาที่เรียน ให้อยู่ในรูปแบบเกมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนรู้สึกมีความสนใจ กระตุ้นความอยากรเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น นำบทเรียนมาทำเป็นคลิปสั้น ๆ สรุปรูปให้เข้าใจง่ายและเร็ว เช่น TikTok, Game เป็นต้น หรือบูรณาการวิชาศิลปะเข้ามาใช้กับคณิต เช่น ทำเนื้อหาให้อยู่ในรูปของเกมกระดาน 11) นำเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการสอนให้นักเรียนสนใจมากขึ้น และพยายามสอดแทรกคำสอนต่าง ๆ 12) นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้แล้วจากเทคโนโลยี ครูจึงไม่

ต้องเน้นในห้องเรียนเยอะ แต่ต้องเกริ่น และกระตุ้นผู้เรียนให้ไปสืบค้น แต่อยู่ที่ตัวนักเรียนเองด้วยว่า จะมีความใฝ่เรียนหรือไม่ และจะเน้นในด้านคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มมากขึ้น 13) เพิ่มความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีมากขึ้น ว่า ใช้ด้านไหนแล้วเกิดประโยชน์มากที่สุดและบูรณาการวิชาศาสนา และวิชาอื่น ๆ และอำนวยความสะดวกในด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น มีการสอนคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีอยู่แล้ว เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ หรือการใช้เทคโนโลยีให้ปลอดภัยทั้งตัวเรา และไม่ใช้เพื่อไปทำร้ายผู้อื่น 14) ปรับวิธีการสอนโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อที่จะดึงดูดเด็ก และสอนเรื่องศาสนาสอดแทรก 15) ปรับโดยการให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีมาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าและค้นหาข้อมูลจากเทคโนโลยีให้มากที่สุด และบอกถึงผลดีและผลเสียของเทคโนโลยีด้วย 16) ณ เวลานี้ ก็จะสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น มีการใช้ AI ให้ครูไปอบรมเพิ่มเติม ฝึกเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้ทันกับเด็กยุคสมัยดิจิทัล และนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนญามีอัลติความแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ช่วงความสนใจของผู้เรียนลดลง 2) ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน 4) ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูและโรงเรียน

2. ทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด มี 3 ทักษะ ได้แก่ 1) การสื่อสาร 2) การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และ 3) การสร้างสรรค์ (ความถี่ = 12) รองลงมา คือ การวางแผน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ความถี่ = 11) และทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ ที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การสังเกต (ความถี่ = 9) โดยผู้วิจัยได้สรุปความต้องการในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก จากทักษะที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงมากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพระหว่างครูและนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น

ประเด็นที่ 2 การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน เพราะครูต้องสนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่ม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ประเด็นที่ 3 การสร้างสรรค์ เนื่องด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมอย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง และนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนภูมิจังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่ครูพบเจอ คือ 1) ช่วงความสนใจของผู้เรียนลดลง 2) ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ของโรงเรียนภูมิจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา 2565 ในจุดที่ควรพัฒนา ดังนี้ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดรวบยอด การแก้ไขปัญหา ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัย ขาดทักษะการคิด การปฏิบัติ ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การใช้ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ขาดการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2563) ที่กล่าวว่า ทำให้เด็กสมัยนี้ถึงเป็น “สมาธิสั้นเทียม” กันมากขึ้น ทำให้เกิดความบกพร่องทางพฤติกรรม เช่น ซุกซนไม่อยู่นิ่ง ขาดความเอาใจใส่ หุนหันพลันแล่น โดยพิจารณาได้จาก 3 ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้สภาพการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปและกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ คือ 1) โลกยุคดิจิทัล 2) โลกแห่งการแข่งขัน และ 3) โลกที่สร้างจากในบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูต้องมีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และอีกหนึ่งสภาพปัญหาในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนภูมิจังหวัดอุบลราชธานี คือ ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูและโรงเรียน สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนภูมิจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา 2565 ในจุดที่ควรพัฒนา คือ ครูไม่มีการสร้าง การเผยแพร่นวัตกรรม แบบอย่างที่ดีทั้งในสถานศึกษาและต่อสาธารณชน และในด้านความต้องการช่วยเหลือ คือ การสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากเป็นโรงเรียนเอกชนขนาดกลาง จึงไม่ได้รับการสนับสนุนทรัพยากร และการจัดอบรมเทคนิคการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทันสมัย จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ขาดความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูและโรงเรียนให้ดีเท่าที่ควร

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเรียนรู้ของครูโรงเรียนภูมิจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงมากที่สุดทั้ง 3 ทักษะ คือ 1) การสื่อสาร 2) การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และ 3) การสร้างสรรค์ ถือเป็นทักษะที่สำคัญของการเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ Schifter and Lester (2002) ที่กล่าวถึง ทักษะจำเป็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญในบทบาทการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะการสื่อสารที่ชัดเจนและตรงไปตรงมาเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจแนวทางและเป้าหมายของการเรียนรู้ 2) ทักษะการจัดการกลุ่ม เนื่องจากการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้แบบกลุ่ม 3) การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิพากษ์จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนคิดอย่างสร้างสรรค์และตั้งคำถามต่อเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในด้านการวางแผน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความต้องการจำเป็นของการพัฒนารองลงมา จาก 3 ทักษะแรก ซึ่งมีความถี่ห่างกันเพียงแค่ 1 ระดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า เป็นอีก 2 ทักษะที่มีความสำคัญเช่นกัน ซึ่ง

สอดคล้องกับการวิจัยของ Lingon (2014) กล่าวถึงทักษะที่ครูต้องเผชิญกับความท้าทายในการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่าต้องมี 1) การวางแผน 2) การสร้างสรรค์ 3) การจัดเตรียม 4) การเลือกสื่อการสอนที่ใช้ 5) คำนี้ถึงความต้องการจำเป็นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และการสังเกต แม้จะเป็นทักษะผู้อำนวยความสะดวกที่ได้รับกล่าวถึงน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความสำคัญในฐานะทักษะพื้นฐานของผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน เพื่อให้ครูสามารถประเมินสถานการณ์ในชั้นเรียนและออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Gautam and Agarwal (2023) ที่กล่าวว่า ทักษะการสังเกต เป็นเครื่องมือสำคัญในการเฝ้าติดตามพฤติกรรมของนักเรียนและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีอัลลอิความสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการออกแบบแนวทางการพัฒนาครูให้สามารถจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้ในปัจจุบัน

1.2 ครูโรงเรียนควรมีอัลลอิความสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกในห้องเรียนมากกว่าการเรียนการสอนแบบเดิม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกของกลุ่มนักเรียนระดับโรงเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกของครูในโรงเรียนรัฐบาล

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาและทดลองใช้แนวทางการเสริมสร้างทักษะผู้อำนวยความสะดวกของครูในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ และต่อยอดเป็นโมเดลการพัฒนาครูที่สามารถนำไปใช้ในวงกว้าง

รายการอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2563). *ทำไมเด็กสมัยนี้ถึงเป็น “สมาธิสั้นเทียม” กันมากขึ้น*. ผู้จัดการออนไลน์.

<https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30174>

ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนญูมีอุลลอิกวาน. (2566). *แบบสรุปผลการนิเทศรายบุคคล ปีการศึกษา 2566*.

โรงเรียนญูมีอุลลอิกวาน.

พงศ์ศิริ สุขประวิทย์. (2558). *ผู้ส่งเสริมการเรียนรู้: บทบาทในการเสริมสร้างผลการปฏิบัติงานในองค์กร* [การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์. (2560). การเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning). *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 8(2), 327–336.

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri/article/view/178540>

โรงเรียนญูมีอุลลอิกวาน. (2566). *รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2565*. โรงเรียนญูมีอุลลอิกวาน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580*.

https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf

อิบนมุฮยดี มีฟตาฮ์ลุลูม. (2015). *อิสลามให้หาความรู้*. The Islamic Foundation.

<https://www.islammore.com/view/3884>

Siriraj_KM. (2019, December 26). *เรียนรู้สู่การเป็น Facilitator*. งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.

<https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgeassets/kmexperience/kmarticle/10884/>

Djermanov, J., Vukičević, J., & Kosanovic, M. (2012). Facilitation – teachers’ role in the concept of lifelong education. *Conference Proceedings*, 91–101.

<https://www.researchgate.net/publication/358644957>

Ellerani, P., & Gentile, M. (2013). The role of teachers as facilitators to develop empowering leadership and school communities supported by the method of cooperative learning.

Procedia - Social and Behavioral Sciences, 93, 12–17.

<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.09.144>

- Erickson, S., Neilson, C., O'Halloran, R., Bruce, C., & McLaughlin, E. (2021). 'I was quite surprised it worked so well': Student and facilitator perspectives of synchronous online problem based learning. *Innovations in Education and Teaching International*, 58(3), 316–327. <https://doi.org/10.1080/14703297.2020.1752281>
- Gautam, K. K., & Agarwal, R. (2023). The new generation teacher: Teacher as a facilitator. *International Journal of Research Technology (IJRT)*, 11(7), 866–871. <https://ijcrt.org/papers/IJCRT2307810.pdf>
- Lingon, G. (2014). Facilitation skills of grade school teachers in increasing learning retention among grade school pupils in Lucena City [Research paper]. <https://advance.sagepub.com/doi/full/10.31124/advance.9918938.v1>
- Braakman, L. K. E. (2002). *The art of building facilitation capacities* (RECOFTC, Ed.). RECOFTC.
- Ritchie, M. J., Parker, L. E., & Kirchner, J. E. (2020). From novice to expert: A qualitative study of implementation facilitation skills. *Implementation Science Communications*, 1(1), Article 25. <https://doi.org/10.1186/s43058-020-00006-8>
- Schifter, D., & Lester, J. (2002). Active facilitation: What do facilitators need to know and how might they learn it? *TCR Yearbook*, 8.